

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem vocari thesaurum, ob cuius amorem vniuersa reliquimus.
Cap. iij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

vis, & perfectionis amator, perfectionis ac sanctitatis esse possessor? Non igitur sis homo vagus, & otiosus, non ut eques comptus, & delicatus; sed esto mercator, & animum ac curas, & sollicitudines negotiatoris indue. An negotiatorem dicimus, qui semel, aut bis, aliquid emit, & aliam viuendi rationē à mercatura alienam inijt? Non sanē, sed illam, qui ingenti studio, ac diligentia artem emendi & vendēdi exercet, & mercibus comportandis, seu conuehendis insistit. Ita tu & ut negotiator sis, non debes cursim, & quasi aliud agens viam virtutis arripere, sed ex professo virtuti, & puritati mentis adipiscēda vacare, & omnia alia, vt cibum, & somnum, & munus, & laborem, & quidquid cogitaueris, aut egeris, in hoc negotium tāquam in finem dirigere. Interroga Basilium, quem censeat vocari posse virtutis studiosum, id est, spirituales negotiatorem. Non vnus, inquit actus perficit studiosum virtutis operatorem, sed per omnem vitam prorogari, & extendi conuenit virtutis actiones. Semper itaque debes, vt bonus mercator, non rerum terrenarum, sed donorum celestium, in eos actus virtutis incumbere, qui te quotidie; imō & singulis momentis ditioem, hoc est, sanctiorem, faciāt, & ad consequendam perfectionem iuuent. Non tamen sufficit, vt sis velut negotiator, sed oportet sis sicut ille, qui lapidibus pretiosis, & margaritis pulcherrimis emendis intendit. Video enim aliquos sub veste religiosa, & habitu monachali, qui mentem negotiatorum, non margaritarum, sed luti, & stercoreis conceperunt. Qui omnem curam, & sollicitudinē suam, non in adeptione veræ virtutis, sed in ambitione honoris, in acquisitione propriæ commoditatis, in expletione suæ voluntatis, aut certē in literis, quæ eos instrēt, addiscendis posuerunt. Hi primum, & præcipuum locum in corde suo, his rebus vilissimis, quarum amore dementati sunt, tribuunt, & secundum, aut tertium, aut nullum virtutis studio concedunt. Et eo ipso conuincuntur non esse amatores perfectæ virtutis, cuius tanta est auctoritas, tanta maiestas, vt non nisi in primo cordis loco sedeat, imo & omnia alia ad seipsam tamquam ad scopum dirigendo, totum cor nostrum in sedem ac domicilium sibi deposcat. Quamobrē iure optimo à Domino per prophetam irridentur, dicente cuius illorum tamquam stulto, qui suum statum & sortem ignoret: Plures fecisti negotiationes tuas, quàm stellæ sint cæli, bruchus expansus est, & auolauit. Sicut enim stellæ cæli à nobis numerari non possunt, ita nō erit, qui negotiationes vnus istorum infelicium enumeret, & curas, ac sollicitudines cōputer, quibus seipsum diffruciat, vt rem, quam in ingressu religionis contempserit, iterum repetat, & quasi rem alicuius valoris obtineat. Fortassis obtinebit, & aut prælatus, aut honoratus euader, sed cū minis de aliqua mutatione cogitat, auolabit prælatio, aut honos quasi bruchus, & eum inanem, & inglorium derelinquet. Tu si perfectionem cupis, nō sis ex istis, sed honoribus, & commoditatibus, & omnibus rebus temporalibus mortuum te exhibe, & solum ad margaritas quærendas, id est, ad veras virtutes amplectendas, & perfectionem adipiscendam, viue. Et sicut illi Deo moriuntur, vt mundo, quem in seipsis antea necauerant, viuunt, ita & tu mundo, cui pro ratione religiosi status mortuus es, ampliùs & perfectiùs mori stude, & omnia huius mundi bona tanquam mortuus, ne respicias quidem, vt Deo, & perfectioni viuas, & sanctus, ac perfectus euadas. Sic eris bonus & prudens margaritarum negotiator, qui merces pretiosas comparat, & res nullius valoris, quæ ad tuum statum non pertinet, constanter spernas. Postquam verò hunc

Basil. hō.
in Ps. 14.
ad illud.
Qui ambulat super
macula.

Nabii. 3.

honoris, & propriæ commoditatis contemptum, & perfectionis amorem, ac desiderium in te senseris, abi, & non te ipsum, sed Dei gloriam & honorem inquirens, à teipso discede. Vnde omnia quæ habes, id est, omnia quæ te vincunt, siue cogitationes sint, siue desideria rerum huius mundi, abijce, vt pretium pro illis humillimæ orationis, & feruentissimæ operationis congeras, quo desideratam margaritam coemas. Nam si virgines, quæ sponsum sunt accepturas, nihil aliud pluris æstimant, quàm sericas vestes, mitras, vittas, redimicula, & lapides, & gemmas pretiosas, & alia similia, quibus seipsas in die nuptiarum ornēt, & compræ pulchræque procedant; & pro his omnia alia dilapidant, & suæ pulchritudinis instrumentis postponunt, quid tu factura es, o anima religiosa, ad agni nuptias inuitata, ad coniugium Christi vocata, ad Dei amplexus prædestinata, nisi mundum, & omnia mūdāna proterere, honorem, & propriam voluntatem abijcere, affectus & passiones conculcare, & teipsam fugere, atque relinquere, vt hanc margaritam perfectionis compares, qua sponsi tui oculis pulcherrima apparebis, & coram amicis sponsi, id est, coram Angelis, & Sanctis decenter compta & ornata procedes.

Perfectionem vocari thesaurum, ob cuius amorem vniuersa relinquimus.

CAPVT IIII.

PROPRIVM perfectionis est, dum in vita mortali possidetur, vt semper crescat, & non in vno statu, quasi senis & otiosa consistat. Quod Salomon manifestè confirmat, dicens: Iustorum semita quasi lux splendens, procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. Nam semita iustorum non gressus corporis eorum, sed gressus mentium, id est, bona opera, & virtutes designant, quæ instar lucis diei, quam continens latio solis efficit, semper augentur, donec ad perfectionem æternæ vitæ perueniant. Idem ergo, quod sancta perfectio habet, eius nomina habere competimus, vt in diuinis Scripturis crescant, & rem numquam quiescentem, sed semper ad maiora, & altiora tendentem illustrioribus titulis patefaciant. Ecce primò perfectio vocatur sapiētia, quam solemus, drachmæ, id est, pretio magistris oblato, comparare, in quo minoris quodammodo, quàm ipsum pretium quod recipiunt, ab illis æstimatur. Deinde vocatur drachma, quam nonnulli ob sapiētia doctrinam accipientes, & diuitias exercitatione sapiētia lucrari cupientes, sapiētia, & cognitioni rerum anteponunt. Postea vocatur margarita, cuius maior est valor, quia multis drachmis, vna sola margarita cōemittitur, & multis monetis, siue argenteis, siue aureis præfertur. Nunc verò nominatur thesaurus, qui innumeras drachmas, & multa talenta, & margaritas, & lapides pretiosos continens, in infinitum crescit, & valorem drachmæ, & margaritæ, & cuiusque alterius rei specialis excedit. Si enim thesaurus non quamcumque auri, aut argenti reconditi summam, sed immensam auri, aut argenti, aut pretiosorum lapidum, aut aliarum diuitiarum copiam continet, quæ sit velut armarium, aut promptuarium, ex quo suis & aliorum necessitatibus quis providere possit, dum perfectio vocatur thesaurus, non dubium est, quin supra sapientiam, & supra drachmam, & supra margaritam excreseat. Nam magis est quàm sapiētia, thesaurus sapiētia, ex quo scriba doctus in regno cælorum in aliorum vsum potest proficere noua & ve-

Prov. 4.

Mat. 13.

tera.]

tera.] Et magis est quam drachma, aut margarita, thesaurus drachmarum, aut gemmarum, quo habet quis non tantum vnde sibi provideat, aut vnde se ornet, sed etiam vnde fratrum ornamento consulat, & necessitati succurrat. In hoc igitur nomine creuit perfectio, & mirum in modum amplificata est, quæ ut penu quoddam bonorum omnium refertissimum, oculus inspicientium, & meditantium offertur.

Sapient. 7.

Perfectio quidem est thesaurus, cuius possessione ditescimus, & vitam pauperem, & despectam abijcimus. Quem liber sapientiarum; non quemuis thesaurum, sed infinitum: & nos Deo gratos, & hominibus honorabiles efficiet vocat. Infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitie Dei, propter discipline dona commendati.] Quare infinitus? Ideo profectò quia perfectionis thesaurus omnium opum, quæ homini contingere possunt, summa est, atque compendium. Nam si Bernardo credendum est, tres sunt thesauri, quos nobis thesaurizare debemus, nimirum desiderium pietatis in corde, doctrina veritatis in ore, & assiduitas perseverans in homine, pro quibus omnibus vnicus perfectionis thesaurus abundantissimè sufficit. Perfectio generat desiderium pietatis, quæ definitur esse cultus Dei, quoniam omnis eius cura in hoc sita est, ut Deum adoret, & in spiritu, & veritate colat, & vniuersa huic purissimo cultui aduerfantia remoueat. Tradit quoque doctrinam veritatis; quia ipsam euangelij veritatem carnalibus inaccessibilem non tantum ore docet (quod per se satis magnum est) verum in corde recondit, & quo pacto complenda sit, operibus omnis virtutis ostendit. Procreat tandem (quod ad se attinet) perseverantiam assiduitatem, quia cum ipsa sit perfecta virtus, iustorum mentibus non leuiter affixa, sed intimè radicata, amorem boni, & in omnium iusto opere voluptatem affert, amor verò, & voluptas in aliquo negotio homines perseverantes constituit. Non ergo inueniri poterit thesaurus perfectione copiosior, quæ voluntatem pietate vestiens, & intellectum veritate illustrans, & vtrique in bono perseverantiam imperties, quidquid boni animæ necessarium est, abundè suppeditat. Sed quod sequitur, non leuiter huius thesauri immensitatem pandit, & scilicet eius vsum participes nos facere amicitie Dei.] Nam si intima familiaritas alicuius hominis cum rege terreno, est honorum, & dignitatum, & magnarum diuitiarum origo; familiaritas cum rege celesti, cuius potentia, & largitas in amicos suos est infinita, cuius boni non erit initium? Quid deerit illi, qui Deum amicum habet? Cuiusnam rei indigebit, qui Deum ipsum, & eius gratiam, & amicitiam possidet? Quis non magno honore illum afficiet, quem Deus in hac vita honore prosequitur, & in alia magnificat propter disciplinam perfectam custodiam? Hic ergo perfectionis thesaurus penè infinitus est, qui non aliquid speciale bonorum genus, sed omnia bona animæ continet. Et ideo non minus verè, quam audent ait: Mecum sunt diuitiæ, & gloria, opes superba, & iustitiæ.] Secum enim affert vera sapientia (cuius nomine supra perfectionem signati didicimus) spirituales diuitias, id est, omnium virtutum actiones, & purissimas voluptates, quæ non carnis obsecrationem, sed pacatam conscientiam comitantur, ut verissimum honorem, qui non ab hominibus quaerendus est (vrat Paulus) sed à Deo ipso] suos honorate, & extollente, suscipitur. Itæ vero perfectionis diuitia non exiles sunt, aut moderata, sed opes superba, id est, eminentes, & cumulate, & tales quæ vitam perfectam, & apud homines admirabilem, & apud Angelos magnam, & planè beatum efficiunt. Nec istud mirum esse debet, si quidem opes

Bern. li. i. sentent.

Prou. 8.

1. Thess. 2.

A istæ non per iniustitiã & rapinam congregantur, sed per iustitiam & æquitatem conquiruntur. Quare, si diues sæculi huius, aut est iniustus (vt dicitur), aut iniusti hæres, diues Ecclesiæ, & diues cæli, nimirum perfectus vir; è contrario & iustus est, & in iustitiã ac pietatis hereditatem successit. Idcirco melior est perfectionis fructus auro, & lapide pretioso, & gemina eius argento electo,] quoniam eius fructus non viscera terræ pariunt, virtute cæli, & calore solis resecta, non cauernæ, & montes huius infimi elementi proferunt, non flumina ad mare amarum festinantia edunt, sed gratia Dei in lucem emittit, quæ simul cum misericordia est in sanctos eius, & respectus in electos illius.] Hic autè respectus Dei, respectus vtrique sapientie, bonitatis, & potentie, quemnam thesaurum in nostris viscibus procreabit, nisi illum, qui omnis virtutis lucem, & pulchritudinem, & diuitias contineat? Vnde non inegregè interrogatus Basilius, quidnam esset thesaurus bonus, ille scilicet, cui Dominus cælorum regnum comparauerat, respondit: sanè quidem prudentia omnis, quæ est in Christo, virtutis ad gloriam Dei, thesaurus bonus est. Quibus verbis nomine thesauri perfectionem intellexit, quæ breuiter appellatur omnis virtutis prudentia, siue sapientia; & hunc thesaurum non auri, aut argenti esse, quæ fures effodiunt, & furantur, sed omnium esse virtutum, & omnium bonorum spiritualium manifestissimè explicauit.

Prou. 8.

Sapient. 4.

Basil. in reg. brum. reg. 2. 36.

B Sed oblectemus nos parumper huius consideratione thesauri, & forte ipsa consideratio cordis nostri duritiem emolliet, & ad illum quaerendum excitabit. Enimvero nos iudicamus duplicem esse thesaurum, [alterum simplicem, qui magna copia diuitiarum vnus generis constat, vt auri solus, vel argenti, vel gemmarum; alterum multiplicem, qui vniuersas omnis generis diuitias, vt aurum, & argentum, & gemas, & vasa pretiosa & vestes, & vrensilia domus, & alias esse valoris immensi comprehendat. Hinc autè similem putamus perfectionem; quare eam thesaurum multiplicem, siue omnes diuitias animæ continentem appellamus; Cui nihil omnino ad veram, & omnimodam animæ puritatem inuehendam deficiat. Sicut enim, qui inuenisset illum thesaurum, quem appellauimus multiplicem, omnia haberet, quibus, & sibi ipsi sufficeret, & sociorum, siue amicorum necessitati provideret; ita inueniens perfectionis thesaurum, omnia habet, quæ spiritali viro, & Angelorum amico, & cælestis patriæ cui, & Dei per adoptionem filio sunt necessaria, quorum possessione & sibi ipsi sufficiens est, & aliis, quibuscum vitam agit, utilis, atque proficiuus. Quo namque indiget iustus? Nonne vita? nonne salute? nonne cibo, potu & vestimento? nonne deliciis? nonne honoribus? nonne dignitate? nonne opibus, quibus & vsque ad sanctum luxum, sibi seruiat, & ad alios largus, imò & profusus existat? sed hæc omnia vna perfectio complectitur, vniuersa ista vnus thesaurus perfectionis habet, quare nemo inficiabitur, perfectionem, ac sanctitatem iure optimo thesaurum multiplicem appellari. Perfectio ita animæ est, imò & sola ipsa est vita perfecta, qua mens nostra mortem peccati fugit, & vitam gratiæ viuunt, & spiritum sanctum omnia viuificantem, habitatorem, & hospitem habet. Quod si iusti imperfecti viuunt spiritualiter, sed nondum perfectè viuunt, quousque gratia vita in eis crescat, & vsque ad gradum perfectionis adueniat. De qua dictum est in prouerbis: Custodi legem, atque consilium, & erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis.] Lex præceptum sonat, & consilium, liberum obsequium significat, illud præcipiunt, quo dictum est; si vis perfectus esse, vade, & v-

Prou. 3.

Sapient. 6. Mat. 19.

de omnia quæ habes & veni, sequere me.] Qui hæc custodierit, vitam animæ & faucibus gratiam inuenit, quia & fontem vitalium operum, id est, actionum sanctarum, etsi opus illi, aut aliis fuerit, gratiam prædicandi, & loquendi spiritum acquisiuit. Perfectio salus animæ est, quæ vitia extinguens, morbos animæ sanat, & quotidianos defectus, prout potest, auertens, leues etiam mali affectiones curat, & ea omnia quæ ad salutem pertinent in nostras vires inducit. Huius enim primum munus est, peccati, & inordinati amoris morbum, in nos à primo parente transfusum potenter deicere, & sanitate ab eo, & sibi, & nobis perditam recuperare. Verè dulcedo animæ (vt inquit Salomon) sanitas ossium, quia id quod animæ dulcius sapit, nimirum perfectio propter cuius amorem ieiunia, vigilia, & alia corpori molesta dulcescunt, ossa nostra, id est, vires nostras sanat, & robur bonæ consuetudinis adijcit. Hanc spirituales salutem anima perfecta Christum considerando, & imitando consequitur, qua vacui manet, qui neque in eum oculos leuant, neque ipsis vitam, & mores sequuntur. De illo namque quid dicitur: Qui enim conuersus est (inquit ipsa sapientia) nõ per hoc, quod videbat, sanabatur (hoc est per serpentem æneum, qui sublata institutione diuina, qua positus est ad representandum, nullius virtutis erat) sed per te omnium saluatorem, in hoc autem ostendisti inimicis nostris, quia tu es, qui liberas ab omni malo.] De istis autem quid? Perfectio quod statim subiicitur: Illos enim locustarum, & muscarum occiderunt morsus, & non est inuenta sanitas animæ illorum, quia digni erant ab huiusmodi exterminari.] Vide quàm potens remedium sit Christi conspectus ad perfectionis salutem assequendam, & quàm imbecilles sunt homines sui capitis consideratione destituti, siquidem qui aspiciunt Christum, vt imitentur, nec à serpentibus ignitis leduntur: qui verò non aspiciunt, à locustis & muscis (quod est genus animalium infirmum) destruuntur, & exterminantur. O igitur magna, & facilis perfectionis salus! magna, quia omnia interiora nostra sanat; & facilis, quia non medicamentis, auro, & argento comparatis, non medicis, qui crumenas exhauriant, sed sola Christi consideratione, & imitatione conquiritur.

Satis magnus, atque pretiosus esset iste perfectionis thesaurus, etiamsi solam vitam & salutem animæ contineret; sed non tantum has duas gemmas pretiosas continet; imò aliorum omnium bonorum est refertissimus. Cibum habet, & illum suauissimum, qui nequaquam calore naturali consumitur, sed cibo semper manente; homo interior in dies eius sumptio ne reparatur. Perfectis enim maximè cõpetit ille cibus de quo ait Dominus: Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam; Nam vt dictum est Augustino: cibus iste, cibus est grandiu, quæ, qui manducaturus, est oportet vt crescat, & ad virile ætatem, id est, ad perfectam virtutem venire festinet. Huius alimenti tanta est dulcedo, tanta suauitas, vt numquam comedentem exsatiat, & ad nauisam, & fastidium prouocet. Nã qui edunt me, adhuc esuriunt] & quò magis editur, in sanis, & bene dispositis maiorem sui famem exuscitat, & vehementius comedendi desiderium accendit. Porum habet abundantissimæ gratiæ, quæ sanctis, & iustis præsto est, & illi dulcissimum, qui metem inebriat, & ab omnibus huius sæculi desiderijs alienat, cuius hæc est laus in canticis canticorum: Comedite amici, & inebriamini charissimi.] Hic enim gratiæ potus tam abundans, vt inebriat, & à rerum secularium sensu, & cogitatione diuellat, nõ amicis quibuscumque, sed charissimis, id est, perfectis, seruatus est, qui vt ita dicam, sibi & aliis

Prou. 16.

Sapient.

Ioan. 6.

Eccle. 24.

Cant. 5.

A bibunt, dum sibi, & aliis doctrinã, aut exemplo proficiunt. Quibus spiritualis dicit Dominus: si quis sitit, veniat ad me & bibat: Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluunt aqua: viua.] Sitit; qui suam paupertatem agnoscens; perfectionem cupit: ad Christum venit, qui à sæculi amore discedit bibit, qui Christo docente, & tribuente, perfectionem accipit: & flumina de ventre eius fluunt aqua: viua, cum in alios verb aut opere virtutis riuos effundit. Quare Chrysostomus rectè ait; Spiritus gratia cum meum illapsa est, eamque irrigat, omni fonte vberius scaturit, numquam deficit, numquam vacuat, numquam stat.] Hanc aquam refrigerantem, & hoc vinum inebrians, perfectio secum affert, quia sitim terrena renarum extinguit, sensum, & cogitationes sæculi sopit, & calorem, ac desiderium rerum caelestium accendit. Vestimenta virtutum habet, & illa valde pulchra, atque pretiosa, quibus mentè de se nudam, nõ solum operit, sed mirabili varietate decoris exornat. Quas vestes molit Paulus, vt induamur, cū dicit: Induimini Dominum nostrum Iesum Christum.] Quid enim est Christum induere, nisi eius perfectionem sequi, eius virtutes imitari. Quare hunc locum sic interpretatur Anselmus: Christus sapientia est, & iustitia, & sanctificatio, & veritas, & omnes simul virtutes, quas qui assumpserit, Christum dicitur induus esse. Christum induimini, id est, formam Christi sumite, vestitè, & habitus, & forma illius vndique fulgeat, & representetur in vobis.] Meritò autem perfectio vestimento comparatur, quoniam sicut talaris vestis omne corpus tegit, & ex omni parte circumdat, ita vt nihil nudū relinquat, sic perfectio (quæ ita vocatur, quia perficit) animam, & omnes vires eius virtutibus vestit, omnes sensus donis specialibus protegit, ita vt nihil in homine, aut nudum, aut deforme prætermittat.

Continet etiam iste thesaurus perfectionis: Continet quidem; quoniam qui ipsum habet delicias, honoribus, dignitatibus, & diuitijs abundat, ita vt nihil illi desit ad vitam beatam transigendam. Non possumus hæc breui oratione comprehendere, quæ longum sermonem inferius, & separatim exposcent. Sed interim, an non est voluptuosa perfectio, cum scriptum sit: Quia consolabitur Dominus Sion, hoc est, animam virtute perfectam, & consolabitur omnes ruinas eius, & ponet desertum eius, quasi delicias, & solitudinem eius, quasi hortum Domini?] An nõ est perfectio honorabilis, propter quam habebõ claritatem ad turbas, & honorem apud seniores iuuenis, & acutus inueniat in iudicio, & in conspectu potentium admirabilis ero, & facies principum mirabuntur me?] An nõ est dignitatis plena, cuius dono Dominus magna & pretiosa nobis promissa donauit, per quæ diuinæ efficiamur consortes nature?] An non diues, cuius possessori promittitur, quòd habebit thesaurum in celo,] & possidebit paratum sibi regnum à constitutione mundi?] Sanè diues ille est, qui à Petro appellatur cordis homo in incorruptibilitate, quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei locuples.] Verè diues, inquit Ambrosius, qui in conspectu Dei potest diues videri, in cuius conspectu terra exigua, mundus ipse angustus est.] Sed solum illum Deus diuitem nouit, qui sit diues æternitati, qui nõ opum, sed virtutis fructus recondat. Quis autem ante Deum diues, nisi quietus, & modestus spiritus, qui numquam corrumpitur? Nonne tibi videtur diues, qui habet pacè animi, tranquillitatem quietis, vt nihil concupiscat, nullis exagitetur cupiditatibus procellis, nec vetera fastidiat, & noua querat, & semper desiderando fiat in sumis diuitijs inops? ea est pax verè diues, quæ sperat omnium mentem] diues pax, diues modestia, diues fides. Fidei enim to-

Ioan. 7.

Cryf. 66. 50. in Ioã.

Rom. 13.

Ansel. 1b.

Isaia 51.

Sap. 8.

2. Petri.

Matt. 19

Matt. 25.

1. Petri 3.

Amb. lib.

3. epist.

10.

Philip. 4.

tus mundus possessio est. Si ergo perfectio possessionem suam diuitem facit, & vitam, & salutem, & animam necessariam, & delicias, & honorem, & amplissimam dignitatem tribuit, quis dubitet, eam esse thesaurum, & thesaurum multiplicem, qui non aliquid tantum particulare bonum, sed omnium bonorum reconditam copiam contineat? Reuera thesaurus est, quia tam vetus depositio bonorum, ut eius nulla apud homines exter memoria, quam Deus, ex aeternitate in usum sanctorum recondidit, & oculis iniquorum occultauit. Verè thesaurus, qui nullum præter Deum, Dominum habeat, & eum, qui diligenter eum quæserit, & tandem pijs laboribus, & multitudine genituum inuenierit, dominatorem agnoscat. Verè thesaurus indeficiens, qui semper augetur, & nouis meritis adiectis crescit, et si perfectus eum habens voluerit, nunquam consumetur, nec eius diuitiæ immensè deficient. Clara enim est, & quæ nunquam marcescit sapientia, & facile videtur ab his, qui diligunt eam, & inueniunt ab his, qui querunt illam. Quare monet Dominus: Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in calis. [Et alio loco sapientissimus magister hortatur, ne pro terrenis diuitiis, sed pro cælestibus, & nunquam deficientibus laboremus. Nolite, ait, thesaurizare vobis thesauros in terra; ubi ærugo, & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt, & furantur: Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo, ubi neque ærugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur.] O Felix, & summè felix, atque beatus, qui ita querit, ita laborat, ita se ad pondus dei, & æstus supportandum accingit, ut hinc pretiosum thesaurum inueniat, inuentum accipiat, acceptum possideat; possessum augmētet, autē inaccessibili diligentia custodiat; quoniam propter illū habebit immortalitatem, & his qui post eum futuri sunt, memoriā aternā derelinquet.]

Hic thesaurus admirabilis in agro absconditus est, quoniam in vita religiosa tāquam in agro delitescit. Nihil enim aptius agri nomine, quā vitam religiosam intelligemus. Nam si ager (ut inquit Gregorius) disciplina est studij cælestis; tota hæc vita nihil aliud est, quā huius cælestis studij disciplina cuius opus in hoc consistit, ut Angelorum mores imitetur, & cælestes virtutes addiscat. Ager est non aridus, sed irriguus, non sterilis, sed arborum pulcherrimarum ferax, quæ Ecclesiam suo decore ornēt, fortitudineque sustentent. In quem illud Isaia: apprimè quadrat: Aperiam in lupinis collibus flumina, & in medio camporum fontes, ponam desertum in stagna aquarum, & terram inuiam in riuos aquarum. Dabo in solitudine cedrū, & spinam, & myrtum, & lignū oliuæ: ponam in deserto abietem, & cymum, & buxum simul, ut videant, & sciant, & recogitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc.] Colles sūt cæterus religiosi actibus Ecclesiasticis occupati; campi, cæterus sollicitudine operum misericordiarū distenti; deserti, cæterus exercitationi orationis & contemplationis addicti: sed in his omnibus aperta sunt flumina, & fontes, & stagna, & aquarū riuus, & nascuntur arbores formosæ, atque proceræ, quoniam & diuina gratia irrigantur, & homines proferunt, qui Ecclesiam sua puritate recreent, & robore, ac virtute suffalciant. In hoc igitur agro thesaurus perfectionis absconditur, quia huius sæculi sapientibus, & Domini misericordiam nescientibus, occultatur. Cuius causa Saluator noster aeternum patrē collaudat, dicens: Cōfiteor tibi pater, Domine celi & terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. [Optima laus, & satis debita illi, qui thesaurū ab indignis abscondit, qui quod nobis præcipit, faciēs, nō dat laudē canibus, nec mittit margaritas ante porcos.] In-

Sapient. 6.

Luc. 12.

Mat. 6.

Sapient. 8.

Greg. hō. 11. in euang.

Isaia. 14.

Mat. 11.

Mat. 10.

uenit autē thesaurū in istum, qui simplicitatē, & humilitatē induit, & Deo docente, quanta sit vitæ religiosæ perfectio cognoscit. Inuenit, sed nodum possidet, quia non satis est ad perfectionē assequendam, si eā intellectu videas, & ubi lateat intelligas, nisi entitatis eā in tuos mores, vitamque transfundere, & omnium rerum dimissione cōmēre. Nam sicut aliud est videre in foro panē, & fame instigare illū appetere; aliud autem numismate dato, panem tuum facere, & tuæ necessitati prouidere: ita aliud est perfectionem cognoscere, atque scire; aliud verò hominem se ad illā disponere, & gratia diuina proueniente, & comitate, & subsequente comparate. Quid autem est thesaurū inuentum abscondere, nisi desideria nostra quib. perfectionē strimus, & labores, quibus eam operamur, a laudatione hominis occultare? Vnde Gregorius ait: studium cælestis desiderii à malignis spiritibus custodire non sufficit, qui hoc & ab humanis laudibus nō abscondit. Et ad eandē sententiam inquit Ambrosius: Hunc thesaurum sapientia, & cognitionis absconditum in agro, in quo plantata sunt verba Scripturarū cælestiū, cum inuenit homo, abscondit illū in corde suo, nec diuulgat eum, sciens quia si diuulgauerit Babylonis thesaurum Dei, magnam offensam cōtrahet, ut dicatur ei sermone prophético: De semine tuo accipient, & faciēt spadones in domo regis. Per quod significatur, quia is, qui prodiderit diuina mysteria, posteritatē animæ suæ, seminariūque meritorū habere non possit. Caue ergo, ne diuitias tuas perfidius prodas, & si amicitiam simulent, non illis aperias interiora domus tuæ, non referes thesauros regios, quos Babylonij scire non debent, ne veniāt, & capiat posteros tuos, & seminariū virtutis abscondant. Hæc Ambrosius. Et quod ille de eloquiis diuinis cognitis dicit, nos de eisdē desiderio susceptis, & religioso statu quæstis dicamus; nimirū, quod abscondamus ea, & soli Christo placere curemus, ne inanis gloria bonū thesaurū à nobis inuentū surripiat. Sed opportuno tēpore si ageretur vasa Gedeonis, & cogitationes cordis nostri sine periculo reuelabuntur, & tūc lux nostri desiderij & conatus effulget. Si vis autē, o anima mea, hūc thesaurū à te cognitione inuentum, & simplici, ac puro desiderio absconditū, in tuum vsum accipere, vède omnia quæ habes, & eme vitæ religiosæ agrū, qui thesaurū perfectionis occultat. Iā veditisti terram, & quæ sunt extra te, cum epæ & voluptates deserruisti, sed si te ipsam, & tuas volūrates nō deseras, nō dū omnia vendidisti. Non sunt condignū pretiū tam inestimabilis agri, quæ extra te sunt, nisi quæ intra te sunt, & te ipsam in eius pretiū libenter adijcias. Ideo necdū agrū habes, qui veditioe rerū omnium emitur; & religiosum statū professa, vita religiosa cares, (quæ sui ipsius abnegatione perficitur) & minimè virtutū religiosarū possessionem acquiris. Abnegemus nos ipsos, & contemnāmus omnia terrena, mundiolūque ipsum, qui nonnumquam latitat sub religioso habitu, spernāmus, ut verè dicatur de nobis, quia omnia veditidimus. Et hoc generali pretio, quod nos ipsos, & omnia creata continet, agrum religiosæ vitæ comparēmus, qui tunc sanè in nostrum dominium trāllatus est, cū boni, & perfecti religiosi sumus. Quo empto, & in nostrū vsum, ac facultatem accepto, thesaurum perfectionis in eo absconditum, ac latentem reperiemus, cuius dulcissima possessione contēti, & nobiles in cælesti curia erimus, & omnia mundana tamquam vilia & contemptibilia ridebimus. Nam si habens thesaurum pecuniæ, vilissimum obolum parumpendit: quid mirum si habens Deum, & omnium bonorū spiritaliū cumulum perfectione comprehensum, mundana asperneret, quæ rebus spiritalibus com-

Greg. hō. 11. in euang.

Amb. in psal. 118. ser. 2. ad ven. 3.

Isaia 29.

Iudic. 7.

parata

parata, à Deo, & Angelis, & viris sapientibus, minoris quam nummus aureus vilissimus reputantur?

Perfectionem vocari montem, in quem laborando conscendimus.

CAPVT V.

NOMEN thesauri, quo dignitas perfectionis exprimitur, magnificum est, sed nomen motis multò magnificètius, quia mōs thesaurus solet abscondere, & immēlas diuitias occultare. Quare si hoc nomen perfectioni adaptatur, eo perfectio, licet & præcedenti, amplitudinem & augmentū accipit, quo maiora indicia sui decoris, & maiestatis ostendit. Vita ergo spiritualis perfectio factis Scripturis vocata est mōs, siue ille, in quē Dominus noster Iesus Christus legē Euangelicā promulgaturus ascendit, siue ille, in quo omnib. populis conuiuium præparauit, siue ille, quē regius vates montem pingue, & coagulatum iasserunt. Mōs enim ille, in quo Christus sermonē illū insignē prædicauit, & pauperes, ac mites, & lugētēs beatos appellauit, & qui antea aperuerat ora prophetarum, os suū ad nos docēdum aperuit, perfectionē significat, quam ipse, vt egregius concionator vita prætebat, & verbis, atque sermone declarabat. Quod Augustinus perspicue tradit, dicens: Si queritur quid significet mons, bene intelligitur significare maiora præcepta iustitiæ, quia minora erant, quæ Iudæis data sunt.] Et clariù postea interpretatur illud: Non potest ciuitas abscondi supra montem posita.] his verbis: id est fundata super insigne magnamque iusticiam quā significat etiam ipse mōs in quo disputat Dominus. Nec nomen illius montis, qui (vt ait Hieronymus) erat mons Thabor, ab hac mystica significatione discedit. Thabor namque idē est, quod electio, vel puritas, & perfectio, vt finē quidem nostrarum actionum intendimus, sed vt medium ad æternā vitam assequendam eligimus, & nequaquā ab ipsa munditia, ac mentis puritate discernimus. Meritò autē Dominus perfectionis documēta daturus, priùs in mōtem, qui typum perfectionis gerebat, ascendit, vt Apostolos, & discipulos suos edoceret, ea ab ipsis sermone tradi oportere, in quē gressibus mētis ascēderint, & quæ vitæ meritis obtineant. Quod scribentes non possumus non lugere, & præ verēcundia confundi, qui tam sublimia aliis tradentes, nos ipsos ad ea opere præstanda non cogimus, nec saltē ea alicuius sollicitudinis digito attingimus. At mons ab Isaia demonstratus etiam perfectionem designat, cum dicit: Et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium pinguiū, conuiuium vindemiæ, pinguium medullatorum vindemiæ defæcatæ.] Mons, inquam, iste perfectio est aut vita perfecta, propter quā, siue Ecclesia, siue patria cælestis ex cæca dicitur, & instar mōtis sublimis, & alta nominatur. Quis enim erat hic mōs, nisi mōs Sio, qui interpretatur aceruus, vt & nomē huic mōti inditum perfectionē quoque; figuratam esse declarat, quæ nihil aliud est (vt ex dictis colligitur) nisi quidam omnium virtutum, & cælestium donorum aceruus, quem habēs anima, nec famem timet, neque alicuius rei indigentiam perhorrescit? Quod autem in hoc mōte Dominus vniuersis populis conuiuium lætitiæ faciat, illud sancti Dauid abundē confirmat. Fundatur exultatione vniuersæ terræ mons Sion: quia ad omnium gaudium, & lætitiā, atque emolumentum perfectio, rāquam ciuitas regis magni in terra fundatur, & vt imago quædam patriæ cælestis erigitur. Vnusquisque etiā alicuius sancti, atque perfecti vitæ cōsiderans hoc euidenter intelliget. Nam quid quæso, aliud

A est vita Francisci, vita Dominici, vita Ignatii, aut alterius cuiusvis sancti, nisi conuiuium magnificum omnibus populis preparatum, in quo cibus accommodatis reficiantur, & non corporali fragilitati, sed spirituali indigentia, quæ multò maior est, abundē provideant: In eo tristis reficitur pane consolationis, infirmus fortitudine sustentatur, ignarus cognitionis luce recreatur, infidelis ad fidem, peccator ad gratiam & iustus ad sanctitatis desiderium adducitur. Ideo, ait Salomon, secunda mens, id est, virtute & sanctitate prædita, quasi iuge conuiuium,] ad quam nullus accedit, qui nō cibos sibi dulces atque suaves, id est, suæ necessitatis remedium inueniat. Tandem mons ille Dauidicus vitæ perfectionē indicat, de quo sanctus propheta ait: Mons Dei, mons pinguis: mons coagulatus, mons pinguis, vt quid suspicamini montes coagulatos? Est namque perfectio mōs Dei, de qua in alio psalmo legimus: Iustitia tua, cuius ope amicos tuos honestas, & ornas, sicut montes Dei. Est inquam mōs Dei non tantum, quia ipse vitam perfectam in sanctis efficit, & supra res humanas extollit, sed quia in ea Deus domum suam regiam extruit, & templum, in quo adoretur, edificat. Quoniam inhabitabo in illis, ait, & in ambulabo inter eos, & ero illorum Deus; & ipsi erunt mihi populus.] Est mons propter sublimitatem, qua vniuersa mundana post se relinquit, pinguis, propter charitatem, qua Deum, & proximum diligit; & coagulatus, seu multorum montium cōgerie compositus, quoniā omnium virtutum altitudinem comprehendit. Est mons Selson, in quo pax mentis acquiritur, & sensus rerum cælestium possidetur, & imagine fortis, id est, Christi, mons humana circumspatur, & virtutis vmbra protegitur.

Huic nostro monti cælesti non desunt ea, quæ Isidorus terrenis montibus aptat. Nam si mōtes sunt natura sublimes, compositione solidi, terra affixi, calum erecti, aquarum origines, metallorum receptacula, fructuum & herbarū sedes, & lucis, ac splendoris domicilia; hæc omnia ita propriè perfectioni inesse conspicimus, vt nequaquam eam montem Dei, aut montē cælestem nominare vereamur. Non deest perfectioni sublimitas, qua supra valles, hoc est, homines iniquos, atque peruersos, & supra cāpos, id est, supra cōmunes bonos, & iustos; & supra colles, nimirum supra proficientes & ad alta tendentes, erigitur.

D Impiorum enim vitæ perfectio opprimitur, & obsecratur, aut quæ atra, & obsecratur sit, ostensione ingenitæ puritatis exponitur, quæ non tā verbis, quā ostensione virtutis iniquitatē damnat, & malorū impietatem erga Deū, & erga alios homines iniustitiam, & erga seipios præposteram dilectionem condemnat. Ob hanc autem causam mali iustos, & maximè perfectos persequuntur, quoniam vident illos iniquitatis hostes, & malitiæ contemptores. Hinc malorum vox est. Circumueniamus iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinæ nostræ. Camporum verò, scilicet, communium iustorum conuersionem, perfectio supergreditur; Nam sicut fundamenta montium in campis natura recit, & infimum illorum in istorum facie collocat; ita perfectioris initia, & veluti fundamenta, super communem iustorum vitam locata sunt, quam supponunt, quam sancti, & perfecti deserunt, & vsque ad ipsum cælum caput attollunt. Ascendunt montes, & descendunt campi; inquit Dauid, in locum, quem fundasti eis.] Mōtes (secundum Hieronymum) sanctos; & campi communes populos signant; illi ascendunt in locum, quem constituit illis Dominus, quia ad perfectionis mensurā sibi à Domino præ

Matth. 5. 14. 25. Psal. 67.

Aug. ser. 1. de ser. Domini in mōte. c. 1. c. 6.

Hiero in Matt. c. 5.

Isaia 25.

Psal. 47.

Prov. 15.

Psal. 67.

Psal. 35.

1. Cor. 6.

Sapient. 1.

Psal. 103.

Hier. ad eundem psal.